

Druga Apokalipsa Jakuba

Przekład : Paul Kieniewicz

Wszelkie prawa zastrzeżone

© Copyright Paul Kieniewicz 2024

Druga Apokalipsa Jakuba znajduje się w V kodeksie z Nag Hammadi, bezpośrednio po Pierwszej Apokalipsie Jakuba. Jest ona dialogiem pomiędzy Jakubem a Zbawcą, tuż przed męczeństwem Jakuba ukamienowaniem. Badacze są w zgodzie, że ta Apokalipsa została utworzona wcześniej niż Pierwsza Apokalipsa, około początku drugiego wieku. Przesłanie tekstu jest niewątpliwie gnostyczne, mianowicie zbawienie człowieka polega na poznaniu lub gnozie Pana i poznaniu kim On jest. Jednak w przeciwieństwie do pierwszej Apokalipsy, nie ma tu wzmianki o strukturze światów lub Eonów, co przemawia za wcześniejszą datą powstania tekstu. W szczególności Jezus ujawnia Jakubowi, że jest jego duchowym bratem, ponieważ obaj dzielą niebiańskie dziedzictwo. Jednak Jakub ma również ziemskiego Ojca, demiurga. Jezus całuje Jakuba, co jest znakiem inicjacji, po czym przekazuje mu wiedzę o swoim Ojcu w ukryciu i o tym „czego nie znają niebios ani ich archonci”. Jednym z głównych przesłań Drugiej Apokalipsy jest rzeczywistość ludzkiego cierpienia i to, że należy je znosić, wiedząc, że nie jest ono spowodowane przez Ojca Niebieskiego, ale przez demiurga. Apokalipsa kończy się męczeństwem Jakuba i jego modlitwą gnozy.

Tworząc niniejsze tłumaczenie, korzystałem z rekonstrukcji tekstu autorstwa Wolf-Peter Funka, pracy Wincentego Myszora oraz przekładu Charlesa Hedricka.

Przypisy

Wolf-Peter Funk, *New Testament Apocrypha*, editor: William Schneemelcher,
Str. 327, 2003

Wincenty Myszor *Pierwsza i Druga Apokalipsa Jakuba z V Kodeksu z Nag Hammadi*,
Słaskie Studia Historyczno-Teologiczne, 33, 57-76, 2000.

Charles Hedrick, *The Nag Hammadi Library in English*, editor James Robinson, 1977.

TEKST

Wstęp

Jest to mowa, którą Jakub Sprawiedliwy wygłosił w Jerozolimie i którą spisał Mareim. Jeden z kapłanów opowiedział ją Teudasowi, ojcu Sprawiedliwego, ponieważ był jego krewnym. Powiedział:

„Pośpiesz się i przyjdź z Marią, twoją żoną i twoimi krewnymi. Pośpiesz się więc. Być może, jeśli nas do niego zaprowadzisz, opamięta się. Bo popatrz, jest wielu, którzy są zaniepokojeni jego oszczerstwami. Są na niego bardzo źli. Powiedział bowiem: „Oni się nie modlą (odpowiednio)... “

Wiele razy wypowiadał te słowa, a także inne. Zwykle przemawiał, gdy tłum ludzi siedział. Ale tym razem wszedł i usiadł na miejscu, nie gdzie zazwyczaj, ale na piątym, zwanym wyższym stopniem.

Jakub mówi

Jakub mówił:

„Błogosławiony mąż, o którym powiedziano, że jest ...

Jestem tym, który otrzymał objawienie z Pleromy Niezniszczalności, który został wezwany przez tego, który jest wielki i który był posłuszny Panu --- ten, który przeszedł przez światy nie będąc rozpoznany, który zstąpił po tym, jak się rozebrał i chodził nago, który odnalazł się w nietrwałości, chociaż należał do niezniszczalności.

„Ten sam Pan zstąpił jako syn, który widzi i jako brat. Był ... gdy był w drodze do tego, którego począł Ojciec, aby mógł ... go i skłonić do uwolnienia się z więzów śmierci ... .. który przyszedł do mnie w wierze ...

„Teraz znowu jestem bogaty w gnozę. Mam jedyne Zbawcę - tego, który jedyny został zrodzony na wysokościach i jako pierwszy, wyszedł z ...

„Ja jestem tym ... Ojciec, którego poznałem.

Ten, który został mi objawiony, był ukryty przed wszystkimi,

a jednak zostanie objawiony przez Niego.
Drugi, który widzi, to Ja ...
Zostało to już przepowiedziane przez tych ...
Będzie (on) sądzony z niesprawiedliwymi.
Ten, który żył bez bluźnierstwa, umarł przez bluźnierstwo.
Ten, który został odrzucony, został wywyższony...”

Jezus mówi

„...a jednak wyjdę z ciała w gnozie,
Ja, który umrę, lecz znajdą mnie w życiu,
Wszedłem w świat, aby być sądzonym,
a wyjdę z niego zwycięsko.
Nie osądzam i nie wprowadzam zamętu w sługach Jego woli, których spieszę uwolnić.
A jeśli im pomagam, pragnę wynieść ich ponad tych, którzy chcą nad nimi panować.
W ukryciu jestem bratem, który prosił Ojca, aż on...
Jestem ... niezniszczalnością
Jestem pierwszym wśród tych, którzy powstaną.
Jestem pierwszym Synem, który był poczęty
i który zniszczy panowanie ich wszystkich.
Ja jestem umiłowanym,
Ja jestem sprawiedliwym.
Jestem synem Ojca.
Mówię tak, jak usłyszałem.
Rozkazuję tak, jak otrzymałem rozkaz.
Uczę was tak, jak znalazłem naukę.
Popatrzcie, mówię, abym wyszedł.
Zwróćcie na mnie uwagę, abyście mnie ujrzeli.
Jeśli powstałem, kim więc jestem?
Bo przyszedłem w sposób, w jaki nie jestem,
i nie objawię się takim, jakim jestem.

Ja istniałem bowiem na ziemi tylko przez krótki czas. Nie miałem...”

(Koniec mowy Jezusa)

Gdy siedziałem i rozmyślałem, otworzył drzwi i wszedł do mnie ten, którego wy nienawidziliście i prześladowaliście. Powiedział do mnie: “Witaj, mój bracie! Mój bracie, witaj!” Kiedy odśloniłem twarz, aby na niego spojrzeć, moja matka powiedziała do mnie: „Nie lękaj się, mój synu, że On powiedział do ciebie „Mój bracie”. Obaj bowiem byliście karmieni tym samym mlekiem - dlatego mówi mi „moja matka”. Bo nie jest nam obcy - jest bratem ze względu na waszego Ojca”.

Gdy wypowiedział te słowa... rzekł do mnie: „Bracie mój... ..ja jestem obcy i nikt mnie nie pozna w swoim myśleniu, raczej oni poznają mnie w .... Raczej należy, aby inni poznali mnie przez ciebie. Dlatego tobie mówię: Słuchaj i poznaj! Bo wielu, gdy usłyszy, to tylko rozumem. Ale ty poznaj w sposób, jak ja ci powiem. Twój ojciec nie jest moim ojcem. Ale mój Ojciec stał się dla ciebie Ojcem. Podobnie jak ta dziewczyna, o której słyszysz, tak i ty znalazłeś spoczynek”....

Powiedział do mnie: „Słuchaj! Kto narusza moją obietnicę, nie postępuje tak, jak Ja chcę. Oto ku temu masz zwrócić swoją twarz; i co jest dla ciebie korzystne. Twój ojciec, którego uważasz za bogatego, da ci w dziedzictwo wszystko, co widzisz. Ale tobie oświadczam, że Ja dam ci to, co powiem, jeśli tylko postuchasz. Otwórz więc uszy i poznaj. I chodź zgodnie. Kiedy przyjdą po ciebie - popychani przez tego, który jest „chwalebny” - chcąc wywołać zamieszanie i czynić przemoc, nie zwracaj na nich uwagi. Ale..... (ojciec) przyłożył rękę do czegoś, czego nie rozumiał - podobnie jak ci, którzy zostali przez niego wystąpi, aby stworzyć to stworzenie, które jest tutaj. Później, gdy zostanie zawstydzony, będzie zakłopotany, że jego praca, która jest daleko od eonów, jest niczym. A jego dziedzictwo okaże się znikome - to samo, którym chętnie się, że jest wielkie. Jego dary również nie są korzyściami, a jego obietnice są złymi radami. Nie należysz bowiem do „dzieci” jego miłosierdzia, lecz on stosuje wobec ciebie przemoc. On chce tobie wyrządzić niesprawiedliwość. I będzie nad nami panował przez wyznaczony mu czas.

Ale zrozum i poznaj Ojca kochającego - tego, który nie otrzymał dziedzictwa i którego dziedzictwo nie jest ograniczone, ani nie ma ograniczonej liczby dni. Jest to

raczej wieczny dzień i światło. Istnieje w tych miejscach, których ... (Demiurg) sam nie może dostrzec i których tylko wykorzysta; ponieważ nie jest z nich. Z tego powodu przeklina i z tego powodu się chełpi, aby nie został zganiony. Z następującego powodu przewyższa tych, którzy są niżej, (to znaczy) tych, na których patrzyli w dół, aby osiągnąć w nich doskonałość: Po tym, jak wziął w niewolę tych od Ojca, pochwycił ich i ukształtował na swoje podobieństwo, upodobnił do siebie; i w ten sposób oni są z nim.

Widziałem z wysoka tych, którzy powstałi, i (teraz) wskazałem, jak powstałi. Zostali nawiedzeni, gdy byli w innej formie. I kiedy patrzyłem, rozpoznałem w tych, których znam. Rozpoznałem w tych, których znam, jakim Ja jestem, gdy się tu objawiłem. W obecności tych, którzy powstałi, oni odejdą - ponieważ wiem, że każdy kto został sprowadzony siłą na to miejsce, przyjdzie do mnie, tak jak małe dzieci przychodzą. Pragnę przekazać objawienie przez ciebie i Ducha Mocy, a on (Duch) da objawienie tym, którzy są twoi; a przez ciebie ci, którzy chcą wejść, otworzą dobre drzwi. I odwrócą się od ścieżki, którą dotychczas chodzili, aby mogli odtąd chodzić drogą, która prowadzi przez te drzwi. I pójdą za tobą, i wejdą, a ty będziesz im towarzyszył wewnątrz, i dasz każdemu nagrodę, która przypada na jego udział. Ty bowiem nie jesteś zbawcą ani pomocnikiem dla obcych. Jesteś oświecicielem i odkupicielem tych, którzy są moimi - ale teraz tych, którzy są twoimi. Ty masz im przekazać objawienie i przynieść dobro dla nich wszystkich.

Będą cię podziwiać z powodu wszystkich twoich cudów.

Ty jesteś tym, którego błogostawią niebios.

Tobie będzie zazdrościć ten, który nadał sobie imię „zazdrosny”.

Ja jestem ... tych, którzy istnieją w zapomnieniu,

tych, którzy są pouczeni o tych rzeczach razem z tobą.

Dzięki tobie oni zostaną pouczeni o tych rzeczach i znajdą spoczynek.

Przez ciebie dojdą do panowania i staną się królami.

Z powodu ciebie zostanie okazane miłosierdzie tym, którzy mają miłosierdzie.

Bo tak jak jesteś pierwszym, który się odział, tak też jesteś pierwszym, który się obnaży.

Staniesz się takim, jakim byłeś, zanim zostałeś obnażony.

Wtajemniczenie Jakuba

I ucałował mnie w usta i objął mnie, mówiąc: „Mój umiłowany! Popatrz, objawię ci to, czego nie znaty niebiosy ani ich archonci. Zobacz, objawię ci to, czego on nie wiedział, ten który chełpił się mówiąc: „Jestem Bogiem i nie ma innego” poza mną. Ale czy ja nie żyję, ponieważ jestem Ojcem? Czy nie mam władzy nad wszystkimi rzeczami? Zobacz, objawię ci wszystkie rzeczy. Umilowany, zrozum i poznaj je, abys mógł wyjść z tego ciała, tak jak Ja. Zobacz, objawię ci tego, który jest ukryty. Ale teraz, wyciągnij rękę! Teraz obejmij mnie!

Natychmiast wyciągnąłem ręce - i nie znalazłem go, jak myślałem. Ale potem słyszałem, jak mówił: „Zrozum i obejmij mnie!” Wtedy zrozumiałem ale przestraszyłem się; i (w tym samym czasie) radowałem się wielką radością. Dlatego powiadam wam: Wy, którzy sądzicie, zostaliście osądzeni. Wy nie oszczędziliście Go, ale zostaliście oszczędzeni. Stańcie się trzeźwi i rozpoznajcie Go! Bo w rzeczywistości Ten, którego osądziliście, jest inny niż myśleliście. Wy jednak nie mogliście tego poznać. On był tym, którego nie mógł zobaczyć ten, który stworzył niebo i ziemię i mieszkał w nich.

On jest tym, który jest życiem.

On jest światłością.

On jest tym, który będzie

i który ponownie położy kres temu, co się zaczęło,

i początek tego, co dojdzie do końca.

On był Duchem Świętym i Niewidzialnym,

który nie zstąpił na ziemię.

Był dziewicą i tym, któremu przydarza się to, czego zechce.

Widziałem, że był nagi i nie było na nim żadnej (cielesnej) szaty. To, czego zechce stanie się dla niego. .... Porzućcie tę trudną drogę, która ma tak wiele form i idźcie zgodnie z tym, który pragnie, abyście stali się ludźmi ognia ze mną, po pokonaniu każdego panowania! On bowiem nie będzie was sądził z powodu tego, co uczyniliście, lecz będzie miał nad wami miłosierdzie. Zmiłuje się nad wami. To nie wy je uczyniliście, lecz uczynił to Pan. On (Jezus) nie był zagniewany na was, lecz był dobrym Ojcem. Ale wy sami osądziliście siebie i z tego powodu pozostaniecie w więzach.

Obciążyliście samych siebie i będziecie żałować, bo przecież z niczego nie skorzystacie. Spójrzcie na tego, który mówi, i szukajcie tego, który milczy!

Poznajcie tego, który przyszedł do tego miejsca, i zrozumcie tego, który odszedł!
Ja chociaż jestem „sprawiedliwy”, a jednak nie sędzę i nie jestem więc panem,
lecz jestem pomocnikiem.

Odrzucono go, zanim wyciągnął rękę. Ale mnie on otworzył uszy .... I sprawił, że
ustyszałem ..... i pozwala mi usłyszeć wasze trąby, wasze flety i wasze harfy tego
domu. To ów Pan (Demiurg) wziął was do niewoli, zamykając wasze uszy,
abyście nie słyszeli dźwięku mojej mowy, a w waszych sercach nie zwracali uwagi,
abyście nie nazywali mnie „Sprawiedliwym”. Dlatego mówię wam, ten dom, o którym
mówicie, że uczynił go Bóg, ten, który (....) ten dom doprowadzę do zniszczenia i
szyderstwa tych, którzy są w niewiedzy.” **(Koniec przemówienia Jakuba)**

Popatrzcie ci sędziowie obradują, aby wydać wyrok na wszystko, co powiedział ... ..
tego dnia. Wszyscy ludzie i tłum byli zdezorientowani i widocznie nie byli przekonani.
Powstał (Jakub) i odszedł, przemówiwszy w ten sposób. Ale przyszedł ponownie innego
dnia i przemawiał przez kilka godzin. Co do mnie, byłem z kapłanami. I nie ujawniłem
nic o naszym pokrewieństwie, ponieważ wszyscy mówili jednym głosem: „Chodźcie,
ukamienujemy Sprawiedliwego!” **(Koniec relacji kaptana)**

I powstali, mówiąc: „Więc zabijmy tego człowieka, aby został usunięty z naszego grona!
Albowiem na nic nam się on nie przyda”.

I byli tam, i znaleźli go stojącego przy kolumnach Świątyni, obok mocnego
kamienia węgielnego. I postanowili zrzucić go z wysokości i zrzucili go. Lecz gdy na niego
spojrzyli, spostrzegli, że jeszcze żyje. Wtedy powstali, pochwycili go, znęcali się nad
nim, ciągnąc go po ziemi. Rozciągnęli go, zwaliwszy kamień na jego brzuch, deptali go
nogami, mówiąc: „O pomyśleńcze!” Znowu go podnieśli, ponieważ jeszcze żył, kazali mu
wykopać dół i stanąć w nim. Kiedy oni zakryli go aż po brzuch, ukamienowali go w ten
sposób.

On wyciągnął ręce i wypowiedział tę modlitwę - nie tę którą zwykł był odmawiać:
„Boże mój i Ojczy!

któryś mnie wybawił od tej martwej nadziei,
któryś mnie ożywił przez tajemną swoją wolę.

Niech nie przedłużają się dla mnie dni tego świata,
lecz dzień Twojej światłości,
w którym nie pozostała noc,
niechaj mi świeci.

Doprowadź mnie do miejsca mego zbawienia
i wybaw mnie z tego miejsca pobytu.

Nie dozwól, by Twoja łaska była we mnie bezskuteczna,
ale niech Twoja łaska stanie się czysta we mnie.

Ocal mnie od złej śmierci.

Wyprowadź mnie żywego z grobu,
bo Twoja łaska jest żywa we mnie
jako narzędzie w dziele spełnienia.

Wybaw mnie od grzesznego ciała,
bo zaufałem Tobie ze wszystkich sił,
bo Ty jesteś życiem życia!

Wybaw mnie od upokarzającego wroga,
i nie oddawaj mnie w ręce srogięgo sędziego,
ale zbaw mnie od grzechu,
i odpuść mi wszystkie długie dni moich,
gdyż w Tobie żyję - łaska Twoja żyje we mnie.

Wyrzekłem się wszystkiego,
lecz Ciebie otwarcie wyznałem.

Wybaw mnie od złego utrapienia!
Lecz teraz jest czas i godzina.

Duchu Święty, ześlij mi zbawienie.

Światło (ze) światła, ukoronuj mnie mocą niezniszczalną na wieki.”

Gdy przemówił, zamilkł. Jego słowa potem były spisane.

